

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štempelj) znese vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Ruski car na Angleškem.

Ruski car Aleksander II. je nekaj dni bival na Angleškem, kamor je bil prišel obiskat svojo edino hčer, ki se je pred nekimi meseci omožila z angleškim princem, vojvodom Edinburškim. Pa občno mnenje je, da to obiskovanje ima tudi velik političen pomen, da se čedalje bolj vtrjuje prijaznost med Rusko in Angleško, ki ste si še pred malo meseci v Aziji stale nasproti, in da boste med seboj sklenili tesno prijateljsko zvezo. Da to mnenje ni čisto prazno, razvidi se iz tega, ker so listi že prinesli novico, da Angleška kraljica hoče na jesen iti v Petrograd in obiskati cara.

Taka zveza bila bi silno važna, ker Ruska ima sedaj tako rekoč osodo evropsko v rokah; kamor se bode ona nagnila, na tisti strani bo konečna zmaga. To dobro vedo vsi, zato si pa tudi vsi skrbno prizadevajo Rusa imeti za prijatelja. Zato si Prusi tako skrbno prizadevajo ohraniti si prijaznost cara Aleksandra II., ktera je l. 1860 in 1870 pripomogla k silovitnemu vspuhu pruske vojne; zato je popotoval cesar Viljem v Petrograd, da bi še bolj vtrdil to prijavnost; zato je avstrijski cesar obiskoval ruskega cara, zato je zopet sedaj na Angleškem vse sililo knjemu, kar kaj pričakuje; sin Napoleonov in grof Pariški sta si prizadevala pridobiti si carovo prijaznost.

To važnost vedela si je Ruska pridobiti brez vojske s previdno svojo politiko, zato je čisto naravno, da je car diplomatičnim zastopnikom, ki so se mu bili poklonili, odgovoril, da bode Ruska z vso odločnostjo delala za

ohranjenje miru, pri katerem prizadevanju, upa, ga bodo podpirale vse vlade. Radi verujemo, da to prizadevanje ruskega cara je odkritosrčno, ker se države veliko bolj vtrjujejo v miru, kakor z vojskami in Ruska ravno zdaj izdeluje svoje železnice, ki ji bodo v vojskennem času kaj prav prišle, tega pa ne moremo misliti, da bi te besede, kakor trdijo liberalni nemški časniki, bile kar naravnost obrnjene proti Francoski, češ, da ona je nevarna evropskemu miru, ker vedno preži, da bi se zmasčevala nad Prusijo. Veliko bolj, kakor Francoska, je evropskemu miru nevarna Pruska, kar kažejo govori Moltkijevi v državnem nemškem zboru, kar priča velikanska armada, ktero so vladi privolili za sedem let, kar potrjuje besede, ktere je Bismark govoril laškemu kralju, da Francija še ni dovolj potlačena. Vladini listi v Berolinu in v Rimu so sicer preklicevali te besede in trdili, da Bismark kaj takega nikdar ni govoril, a „Times“, ki so prve to poročale, trdijo, da je istina, in kar Bismark taji, tisto svet še raji verjame. Nihče tedaj ne more za zlo vzeti Francoski, če se oborožuje in pripravlja za boj, ker so pruske namere naj več proti nji obrnjene in tudi zveza med Rusko in Angleško nikakor ne more imeti tega namena, da bi se Francoska ne smela znositi nad Prusko, ali da bi se Pruska ne smela braniti, če bi bila od koga napadena. Nikakor bi pa Ruski ne bilo vgodno, če bi Prusija še bolj razširila svoje dežele in povikšala svojo moč, ker postala bi potem nevarna tudi Rusom, in sicer še bolj, kakor Napoleon I., ker ona ž njo meji. Ruska bi se morala tedaj temu ustaviti in Angleška, ktera

z Rusko v osrčji Evrope nima družega dobička, nego da kaka država ne postane preveč mogočna, bi ji gotovo stala na strani, kakor ob času, ko so ponižali ošabnega Napoleona I., ktere ga si je Bismark boje za zgled vzela. V tem slučaju bi se tedaj še le prav za prav pokazala zveza med tema državama.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz šoštanjskega okraja, 19. maja. (Izv. dop.) —n— (Konec *). Ta volitev nam je zopet pokazala, da se na mnogo ljudi ni čisto nič zanesti. Kdor pa ni mož, tega vsak veter podere, tega oslepí kak umazan peták, ali kak kozarec vina in kos pečenke, tisti se pred volitvami bojzljivo odkriva pred onimi, in jih hodi za svet vpraševati, ki pri volitvah niso njegovi prijatelji, namreč uradnike, meščane, tržane, fužinarje, nemškutarje in liberalce. Pa le nevednež je kos pri volitvah s takimi ljudmi držati, kajti koristi kmečkoga stanu pa koristi tržanov in meščanov so si večidel navskriž. To se že na davkih vidi. Kmet mora od svojih dohodkov ali pridelkov plačevati 12 gold. od sto, uradniki pa, katerih nekteri po tisuče na leto vlečejo, le po dva odstotka. Bogatini, ki od svojih kapitalov živijo, plačujejo po 2 $\frac{2}{3}$ %, trgovci po 4 $\frac{2}{3}$ % od svojih dohodkov. Razložek je pa še tudi ta, da se kmetu za 10 let naprej odmerijo odstotki, med tem ko trgovci, kapitalisti, uradniki itd. vsako leto svoj čisti dohodek nazna-

*) Dopis nam je došel tako pozno, da smo zadnjič zamogli le prvi del priobčiti. G. dopisnika prosimo večkrat kaj. Vredn.

Podlistek.

Statistični listek.

(Dalje.)

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

Od te dobe jele so se avstrijske železnice posebno zavijati. Družbe so jih zidale na akcije, zadnjih 15 let skoro brezizjemno z državno podporo. Tu bi bilo primerno razprav-

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Čitatelju ponuja to delo premnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodnoznanskega in državnoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se dobiva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tillu v Ljubljani, pri Siegelnu v Celovci, pri Soharji in Paternoliju v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinici v Mariboru, pri Blankču v Ptujih — pa pri spisateljki in založniku samem v Trstu. — Vre d.

ljati narodno-gospodarsko prašanje: Ali je bolje, da država sama zida železnice, ali pa da jih prepušča družbam, svojim državljanom in inostrancem? V obče se z narodno-gospodarskega stališča temu ne da pritrditi — a tudi ne zanikati. Če država zida železnice, dobiti zna brez vse škode potrebne denarje na posodo; kajti taka posoda je vsej državi jako koristna, dobiček železnični dobro plačuje obresti ter pri poštemem gospodarstvu sčasoma poplača ves dolg. Izgube pa se pri železnicah ni bati, če je dotična črta bila določena z ozirom na državne potrebe, z ozirom na narodno-gospodarskvene razmere. V zelo obljudenih — gosto naseljenih državah država sama najložje in najceneje zida železnice; te bodo občinstvu in državi tudi največ koristi dajale. Gosto naseljena česka dežela z razvito obrtnostjo mora imeti plodonosne železnice; v mali Belgiji zida jih država sama ter jih deloma obdržuje tudi v lastnem gospodarstvu. Moralčno in politično pa je država primorana sama železnice zidati v pustih ali redko naseljenih deželah in pokrajinah. Železnice se po takih deželah in pokrajinah ne morejo same (z lastnimi dohodki) zdržavati, zato zasebniki

— zasebne družbe takih nikjer in nikdar prevzeti nočejo.

Državi pa semtertje premnogo koristi, da tudi prek takih zanemarjenih pokrajin držé železnice; v takih straneh sprva neplodne železnice zidati mora jo uže pogled na bodočnost, in občevezavna skrb za svoje podložnike, za njih sedanji in bodoči razvitek gmotnega in duševnega blagostanja. Kakor železnice v gostonaseljenih deželah in obrtnijskih pokrajinah največ dobička neso, nasproti tudi železnice v redko naseljenih in zelo zanemarjenih deželah podpirajo gmotni in duševni razvitek. One privabijo ljudi iz tujih krajev, vzročijo nove obrtnije in razna podvzetja ter pospešujejo prej popolnem zanemarjeno kupčijo. Take od države zidane železnice so danes neplodonosne — v tem oziru namreč, da ne dajo državi naravnost nobenega dobička — ampak da jih država še z lastnim denarjem podpirati ali celó vzdržavati mora; — čez nekaj let, čez nekaj desetletij pa zamorejo toliko spremeniti se dotične razmere, da se železnice same izdržujejo in celó državni denarnici poprejšnje stroškove povračujejo.

Vsaka poštena vlada uže takrat, ko pri-

njajo davkariji, ktera mu po tem naznanilo odstotke primeri. Da imajo meščani velike šole, za ktere morajo kmetje plačevati, ki pa zaradi oddaljenosti svojih otrok ne morejo v take šole pošiljati, tudi to in še veliko drugega dela razloček med koristi kmečkega in drugih stanov. „Le koristi duhovskega in kmečkega stanu so si še najbolj v zvezi“.

Ravno zavoljo tega razločka koristi raznih stanov imajo pa tudi meščani in tržani v deželnem zboru svoje lastne poslance, ktere oni sami volijo. Vam kmetom še ni nikdar v glavo prišlo, da bi bili vi meščanom koga za njihovega poslanca priporočali in da bi bili vi pred volitvo mestnih in tržnih poslancev silili meščane, da naj oni tega volijo, ktere ga bi vi radi imeli, kakor oni z vami pri volitvah delajo. — Pa ako bi bili tudi to storili, bi vas meščani in tržani gotovo ne poslušali, kajti oni nočejo za-se takega poslanca, ki bi bil za vas dober, ki bi se posebno še za blagor kmečkega stanu potegoval, ampak oni si volijo le take može, ki gledajo na korist mest in trgov.

Kar število poslancev zadeva, so že tako po postavi meščani in tržani na dobičku, oni s trgovsko in obrtniško kamro volijo v deželni zbor štajarski 25, vsi štajarski kmetje skup pa le 23 poslancev. Meščani in tržani imajo tedaj po postavi 2 poslanca več v deželnem zboru, kakor pa kmetje. Ko bi tedaj tudi povsod kmetje tako pametni bili, da bi si nikjer posebnih prijateljev meščanov in tržanov ne volili za poslance, bi jih še vendar „purgarji“ vedno z 2 glasovama v deželnem zboru presegali.

Če so pa kmetje sami tako nesprevidni, da le tiste za poslance volijo, ki so meščanom po volji, ne pa tistih, ki meščanom zato niso všeč, ker vedo, da bodo za kmeta, za narod in za brambo vere delali, potem so si pa sami krivi, da jim liberalci čedalje globokeje v žepo segajo, ktere jim sami široko odpirajo, potem pa kmetu ni pomagati, če se mu ravno čedalje huje godi; saj hoče v svoji nespameti sam tako imeti.

Zadnja volitev nas je pa tudi učila, da ni dobro, ako se kandidat o pravem času, to je pred volitvami volilnih mož ne postavi, in ako se prepozno delati začne.

Brž ko je bil pl. Adamovič svoj mandat odložil, so nemčurji in liberalci že začeli za

svojega kandidata delati. Skušali so vse one može, ki imajo po posameznih občinah, posebno slovenjegraškega okraja, kaj upljiva, dobiti na svoje limanice, da bi za take volilne može delali, ki so pokorni sluge slovenjegraškega okraja.

Ker so morali letos tudi fantje iz slovenjegraškega okraja v Marenberg k srečkanju ali „lozengi“ in k novačenju ali „štelengi“ iti, se je g. Schmitt tudi te prilike zdatno posluževal, da je na občinske predstojnike in druge može zaradi prihodnjih volitev pritiskal. Veliko mož slovenjegraškega okraja je bilo že ob času novačenja g. Schmittu dalo besedo in roko, da bodo za njega delali, in ako bodo za volilne može izvoljeni, tudi za njega glasovali.

Naš kandidat je bil pa še le potem postavljen, ko so bile volitve volilnih mož v štirih občinah slovenjegraškega okraja že končane. Vsled tega so se tudi po drugih občinah volitve večjidel dovršile, preden so volilci zvedeli, da imamo svojega kandidata.

Da naša stranka ni popred svojega kandidata postavila, tega je bil najbolj kriv g. profesor Janko Pajk, kojega so v mariborskem volilnem okraju, h kateremu spadata tudi slovenjegraški in marenberški, za neposredni državni zbor kandidirali.

Pretečeno jesen se je volilec iz katoliškega in narodnega stališča na vse kriplje priporočal, zdaj pred volitvijo za deželni zbor ga je moral pa „Sl. Gospodar“ izdelati, kakor si je zaslužil. Da je to med ljudstvom izbudilo veliko nevoljo, si lahko vsakdo misli. Zakaj ste ga pa priporočali, če je tak, kakor ga „Gospodar“ popisuje, se je tu pa tam reklo. Vsled tega je tedaj ljudstvo tirjalo določnega katoličana in narodnjaka za kandidata; takega moža pa zdaj ni lahko dobiti med svetovnimi, ko vse črti našo vero, duhovnikov pa nismo radi kandidirali.

Vsled tega se od naše stranke po nekterih občinah na volitve volilnih mož nikakor ni upljivalo. Več duhovnikov, ki bi bili gotovo kot volilni može izvoljeni, še k volitvam ni bilo, ker so si mislili: svojega kandidata tako nimamo, liberalca pa, naj si bo Slovenec ali Nemec, mi vest ne dopušča več priporočati, pa bi tudi ljudem ž njim slabo vstregel, toraj rajši k volitvam ne grem. Naj volijo, kogar hočejo.

Pa kakor hitro se je kandidatura g. dr. Šuca izvedela, je bilo ljudstvo po koncu. Pri Šentilu je ves občinski odbor k volilnemu možu šel in od njega tirjal, da mora g. dr. Šuca voliti; pa mož je bil že v Schmittovih zanjkah. Ravno tako je na Selah, v Pamečah, pri sv. Miklavžu in v Podgorici ljudstvo upljivalo na volilne može, ki niso bili naši. Da, celo k volitvi so srenjčani spremljevali svoje volilne može, ter jim prigovarjali, da naj zvesti ostanejo; na večer po volitvi pa je bil skoraj po vseh krčmah prepir med prvotnimi volilci in volilnimi možmi, ki so za Schmitta glasovali.

Najhujše je pa mladoslovence kandidatura g. dr. Šuca v oči zbadala. Morali so vendar vedeti, da nimajo tal med nami, in vendar so postavili svojega kandidata. Namen Rapocele kandidature ni bil drugi, kakor med nami neslogo napraviti in potem pri ožji volitvi svoje glasove g. Schmittu odstopiti, da le f. . ., če je tudi narodnjak, ne zmaga.

G. Rapoc se je tukaj pri nas delal, kakor da bi bil strašansko razžaljen, ko se mu je pred volitvijo očitalo, da je z nemčurji kompromis napravil, in je rekel, da mu je vse eno, da zmaga le narodnjak. Čisto naravno je sedaj bilo, da ga je rudečica obletela, ko je med volitvijo g. Schmitt spoznavši, da je zmaga že na njegovi strani, k g. Rapocu na pošto v gostilnico priletel in premagan od prevelikega veselja, brez ozira na osebe naše stranke, ki so z g. Rapocem pri tisti mizi sedele, glasno mu rekel: „Ich danke Ihnen für Ihre Freundlichkeit; jetzt brauchen wir kein Kompromiss mehr“.

Da nas hočejo skoz kompromis pod klop spraviti, če tudi nemčur zmaga, to smo že mi 10 dni pred volitvijo vedeli; toraj smo se g. Rapocu le smejali, ko je pravil, da hoče le iz domoljubja kandidirati*). Dva dni pred volitvijo so neki slovenjegraški nemčurji skrbno pozvedovali, se je li g. Rapocu posrečilo med nami neslogo napraviti, ali ne. In ko se je nekemu nemčurju reklo, da je vse Rapocelevo prizadevanje zastoj, je žalostno rekel: „dann ist es schon gefehlt für uns“.

*) Tako je trdil tudi „Narod“ in vrednikom „Slovenčevim“ ponujal liste na ogled, v katerih se mu je to pisalo. Zdaj vemo, od kod so ti listi in koliko veljave imajo. Vredn.

voli (postavno) v napravo kake železnice, misli, kako bi se najceneje dobil denar za njo. Navadno se potrební denar nabira na akcije ali delnice.

Vsaka vlada je primorana za to skrbeti, da se pri izdaji delnic ljudje ne sleparijo.

Zgodovina avstrijskih železnic v zadnjih 15 letih priča, da se je pri tej priliki silno sleparilo, časih celo takrat, ko je vlada najnatančneje in najskrbnejše nadzorovala izdavanje železničnih delnic. In kolikokrat pa je vlada zanemarila to npravstveno svojo dolžnost! Kake sleparije se niso z železničnimi delnicami godile na raznih borzah in pri menjačih in bankah, ko je vladno oko bilo zaslepljeno, ali pa nalašč ni hotelo zapaziti nerednosti, nepostavnosti, sleparije, s katero so raznovrstni osebniki in raznovrstne družbe ljudem denarje iz žepa jemali!

Leta in leta smo pred strašanskim polomom na dunajski borski lehko vsak dan opazovali, kako so tako zvani podvzetniki privoljene železnične črte na borsah in po podkupljenih listih ali časnikih hvalili ter sami med seboj akcije dražili. Tako so na videz dobi-

vale železnične delnice zmerom višo veljavo ter ljudi — male kapitaliste, male trgovce, celo delalce slepile in k sebi vabile. Ko so bile veliko preplačane, prodali so podvzetniki delnice neprevidnim ljudem. Brezvestni borzijanci so za ono nenravno početje, za ono grdo sleparijo vpeljali francozko besedo mousser (moussiren); — prav primerna je (pomeni namreč „peniti“), kajti dotične delnice pri nekterih podvzetjih niso uže sprva bile dosta več vredne kakor vodene pene. Podvzetnikom je bilo večkrat le malo mar za napravo in izvršenje njih dela, ko hitro so se delnic iznebili in ž njimi se obogatili.

To sleparijo je vlada le takrat zavirala, ko je prepovedala podvzetnikom začasne delnice izdajati, dokler niso vplačali vsega za železnico na posodo vzetega denarja; časih je tudi privolila prodajo začasnih delnic ali delnic, ko je bilo na nje vplačanega le nekoliko kapitala, n. pr. 40, 50, ali 60 odstotkov; vendar je pri tej priliki morala zahtevati, da so prvotni podvzetniki bili zavezani za vplačanje vsega kapitala izročeni delnic.

Bogatega svojega tovarša večkrat dražim, da bodo tudi ogerske železnične predstevnice

izgubile vso veljavo. Drugi način za privoljene železnice denar nabirati je izdavanje predstevnic, tako bi namreč poslovenili tujo borzno besedo prioriteta. Predstevnice se imenujejo ona dolžna pisma, na ktere je kakova železnica za svoje podaljšanje ali za dovršenje začeti del denarje na posodo vzela; upnikom pa predstevnice dajo prvo pravico do vse železnice, do nje površja in zemlje, do njenih hiš in drugih poslopij — potem pa tudi prvo pravico do njenih dohodkov, s kterimi se imajo obresti predstevnic izplačevati. V Avstriji se je uže zgodilo, da so podvzetniki prej jeli izdajati predstevnice kakor delnice (akcije); časih pa so ob enem jeli izdajati in prodajati predstevnice in delnice. Zadnji način nabiranja denarja vršil se je na primer pri zidanji Rudolfove železnice, prvi pa n. pr. pri prvej erdeljske železnici. Delnice, rekli bi, so deli glavnega (prvotnega) premoženja železničnega društva, predstevnice (prioritete) pa niso deli glavnega premoženja, ampak dolg železničnega društva.

(Dalje prih.)

G. Rapoc, njegov pisatelj in fajmošter Pogelšek so na dan volitve strastno delali za Rapoca, pa niso bili kos ne enega naših mož na njegovo stran spraviti; g. Pogelšku so kmetje kar v lice očitali njegovo ravnanje, g. Rapoca pa še nobeden pogledal ni.

Ko g. Rapoc vidi, da na tak način svojega namena ne doseže, se spravi nad našega kandidata g. dr. Šuca, in ga začne nagovarjati, naj od kandidature odstopi; pa g. dr. mu je odgovoril: „Kaj se zaradi tega do mene obračate? Obrnite se do tistih, ki so me postavili za kandidata in prašajte volilce, če Vas hočejo voliti. Če Vas odbor priporoči, in če Vas volilci hočejo imeti, potem bom odstopil.“

Ko bi bil g. dr. Šuc odstopil, in g. Rapoc vse njegove glase dobil, kako bi bil potem „Narod“ po klerikalnih udrihal in rekel: „Ali vam nismo pravili, da je Šuceva kandidatura nemogoča, da klerikalizem nima nobenih tal med nami Slovenci?“ itd. — Toto veselje pa smo mladoslovenecem skratili, in jim ga bodemo še večkrat, če Bog dá in sreča junaška. G. Rapoc, v „Narodu“ ste imeli tri dopise, iz Slovenjegrada, iz Marenberga in Šoštajna, v kojih vse mrgoli mladoslovenec, ki hočejo le Vas — le Vas, g. dr. Šuca pa nikakor ne voliti. Kje so bili 9. t. m. oni mladoslovenec, da nobeden za Vas ni glasoval, za dr. Šuca pa njih toliko? Ali ni to švindel? Ker je „Narod“ g. dr. Šuca tako nesramno z blatom ometal, upamo, da mu bo gotovo odgovoril.

Iz Dunaja, 22. maja. Po nekterih listih raznaša se govorica, da dobimo novo ministrstvo — Schmerlingovo. Za liberalno stranko, ki je zdaj na krmilu, bilo bi to jako neprijetno, ker je Schmerlinga, ki jo je ustvaril, nevhvaležno odstranila, nam Slovanom pa je vse eno, kdo je minister, dokler federalisti ne prevagajo. — Delegacija dunajska je 20. t. m. obravnavala tiste sklepe, katerih ogerska ni hotela sprejeti. Pri nekterih je tirjavam ogerske delegacije odjenjala, pri nekterih pa ostala pri prejšnjih svojih sklepih. Pri obravnavi o potrebnostih za armado vnela se je jako živahna razprava med Herbstom, Giskro in vojnim ministrom. Popoldne ravno tistega dne bila je na Marijetinem otoku gostba, ktero je ogerska delegacija dunajski v čast napravila. Vdeležili so se je vsi v Peštu bivajoči poslanci obeh delegacij in so bili prav dobre volje. — „N. fr. Presse“, „Bohemia“ in za njo današnji „Sl. Narod“ so prinesli novico, da je papežev nuncij Jakobini avstrijskim škofom pisal, naj bodo nasproti konfesionalnim postavam zmerni. „Vaterland“ pa za trdno to zanikuje rekši, da nuncij je škofom le naznanil svoj nastop v posebnem pismu, v katerem pa besedice ni o novih verskih postavah. — Cesar so potrdili tudi tretjo versko postavo.

Ogerska, 22. maja. Cerkevni narodni zbor ogerskih Serbov je sklican na 11. julija v Karlovce. — Verski odbor zbornice poslancev je sklenil zbornici predložiti načrt o civilnem zakonu in minister bogočastja je temu načrtu pritrnil. Se ve, Ogerska nima nobenih drugih potreb, kakor civilni zakon. O srečna dežela, ki se na tako lahek način reši iz vseh denarnih zadreg, v katerih po poročilu denarnega ministra tiči!

Vnanje države.

Pruski deželni zbor se je na večer 12. t. m. sklenil. 19. t. m. se je minister bogočastja opravičeval zaradi tega, da je dal za preti nekega fajmoštra, ki se je branil vladi izročiti latinske crkvene bukve in cerkvene

pečate. Zoper ministra so govorili Malinkrodt, ki je bil dotično interpelacijo stavil in vladi iz juridičnega stališča dokazal njeno krivično ravnanje, poslanec Windthorst in jud Lasker.

— Gosposka zbornica je v drugem branju sprejela postavo o oskrbovanju izpraznjenih škofij in o izobraževanju duhovnikov. Pri splošni obravnavi o tej postavi rekel je grof Landsberg — Velen, da majeve postave ne peljejo vlade k zaželenemu cilju in koncu. Komaj obstoje 9 mesecev in že je potreba nove postave, in preden preteče 9 mesecev, treba bo še drugih. Edini pripomoček bi bil, da bi se dala postava, ki bi katoličanom vzela premoženje in jih zapodila iz dežele. „Če v tem boju zmago vlada, rekel je govornik, potem zamorem po svojem prepričanju z matematično sigurnostjo reči, da bode to pogin Hohenzollerske dinastije.“ Temu pritrjujejo tudi liberalci in mnogim je ravno to poglaviti vzrok, da preganjajo cerkev, ker upajo, da se bode na ta način res najložeje zgodilo, kar je grof Landsberg rekel. Nek liberalen list pripoznava naravnost, da vsled borbe s katoliško cerkvijo dinastija zgublja pri ljudstvu ljubezen in zaupanje in da se bode zamogla vzdržati le s pomočjo vojaščine. Pa vsled splošne vojaške dolžnosti je vojaščina čedalje bolj demokratična in nezanesljiva. Pravijo tudi, da cesar čuti nevarnost, ktera mu preti zaradi cerkvenega preganjanja, da je pa nekako udan rekel, boj se je začel in osoda se mora izvršiti, naj že bo, kakor hoče!

Francoska, še zdaj nima ministrstva. K padcu Broglievemu sta naj več pripomagla Thiers in du Temple.

Španjska. Poroča se, da so Karlisti po nekem parobrodu dobili nekaj kanon in streljiva. „Tiempo“ naznanja, da vlada name-rava zopet v dotiko stopiti s papežem.

Ruski car je zapustil Angleško in 22. t. m. skoz Brussel popotoval na Nemško. Ruski poslanec in belgijski kralj sta mu bila šla naproti.

Turška, je hotela tujcem naložiti nov davek. Pa zastopniki vnanjih vlad so zoper to protestovali ter dokazali, da nov davek bi bil vzrok mnogih jako sitnih davščin. Tudi so ponovili oporekanje proti pobiranju koleka.

Srbski knez se je vrnivši se iz Carigrada podal v Bukarest, kjer so ga jako sijajno sprejeli. Obiskanje rumunskega glavnega mesta ima velik, večji pomen, kakor popotovanje v Carigrad.

Domače stvari.

(Baron Ceschi), vladni namestnik v Trstu, je bil te dni v Ljubljani. Ker si je pri ti priliki ogledal poslopje, v katerem stanuje deželni predsednik kranjski, mislijo nekteri, da ima on postati Auerspergov naslednik; gotovega pa ne vé še nihče. Nam bi bil gotovo ljubši od kneza Metternicha, ki je bil zadnje dni celó sam šel moledovat na Dunaj za to izpraznjeno mesto.

(Več tujih popotnikov) pride s posebnim vlakom binškočno nedeljo v Ljubljano, kjer bodo prenočili. Po gostilnicah ali hotelih ni prostora za vse, zaradi tega se osnovatelj tega potovanja obrača do meščanov, kateri imajo morda kako sobo ali posteljo odveč in bi zamogli — za plačo, se vé da — prenočiti enega ali več teh popotnikov, s prošnjo, da bi to naglo naznanili načelniku na ljubljanskem kolodvoru.

V ponedeljak se pelje ta družba v Postojno, kjer ogleda jamo, potem pa čez Trst

v Benedke. Pri tej priliki tegne tudi kak Ljubljančan, ki še ni bil v Benedkah, ogledati si to mesto za majhen denar, ker voznja sem in tje po železnici in po morji menda ne stane več ko 20 gld.

(Prve češnje) so bile letos 19. t. m. iz Vipave v Ljubljano prinesene.

(Menažerija) nekterih prav lepih zverí, velikih kač itd. je videti že več dni v Ljubljani na prostoru pred Kolisejem.

(Slovenska spisovanja o godnicah l. 1858 do 1873 na gimnaziji ljubljanski.) Ostra poskušnja, ktera je od l. 1850 po dovršeni gimnaziji naukazana vsem, ki hočejo na vseučilišče, se imenuje matura, t. j. godnica ali skušnja zrelosti, zrelna ali godna preskušnja, kajti pri njej je dijakom treba pokazati, da so zreli ali godni za više nauke vseučiliške. Godí se pa vzlasti o jezikih pismeno ali ustmeno. Do l. 1857 je na naši gimnaziji izpraševal iz slovenščine prof. Fr. Metelko, od l. 1858 pa prof. J. Marn, razun l. 1861, kadar je prof. J. Macun. Za preskušnjo v pisanji navetuje učitelj nekaj vprašanj, in ktero tedanji šolski nadzornik zbere, tisto obdelujejo potem učenci. Pomenljiva so taka vprašanja, ker v bistveni zvezi z ustmenim podučevanjem kažejo, kako je bilo to, kako obsežno in razno, kako budno in vzajemno. Da Slovenci sploh izvedó tudi nekoliko, kake tvarine so se obravnavale na gimnaziji ljubljanski, naj se ponatisnejo tu iz omenjene dobe godne preskušnje vprašanja spisovanjska:

L. 1858: Ktera se imenujeta prvaka slovenskega pesništva? Nju dejanja in lastnija.

L. 1859: Zakaj je zlata doba staroslovensščine minula tako naglo in kako so različna slovanska narečja se začela?

L. 1860: Trije mecení slovenskega slovstva in njihova doba.

L. 1861: Krivično blago nima teka.

L. 1862: Beseda gine, dejanje prešine.

L. 1863: Kopitar in njegova veljava v slovstvu slovenskem in sploh slovanskem.

L. 1864: Dóma ne najde nikjer, kdor ga ne išče domá.

L. 1865: Kaj sta bila Ciril in Metod Slovanom, in kaj sta Slovincem še zdaj?

L. 1866: Da so hudobneži srečni, temu nikar se ne čudi! Morebiti póna, al pride jim kazen gotova.

L. 1867: Kratka povestnica slovenskega pesništva po raznih književnih dóbah.

L. 1868: Kdo je prvi jel pisati glediške igre slovenske? Koliko moč imajo le-té v slovstvu?

L. 1869: Kolike pomembe sta grški pa latinski jezik za omiko sploh ter za staro- in novoslovensko slovstvo posebej?

L. 1870: Ktere okoliščine so pospeševale, ktere pa ovirovale slovensko književnost?

L. 1871: V sedanjih časih do groba od zibelí

Po cesti železni smo se zaletéli.

L. 1872: Značaj Vodnikove, Prešernove in Koseske poezije in vsaktere vpliv v slovstvu slovenskem.

L. 1873: Po pesmi „V spominj Valentina Vodnika“ naj se iz njegovega življenja in delovanja ter iz osode njegove po smrti skaže, kako prav je Prešeren Vodnika primerjal tiču fenisu.

(Iz seje kmetijske družbe.) Na dopis sl. c. kr. ministerstva kmetijstva, naj družba kmetijska do 31. dne t. m. poroča, za katere razdelke kmetijstva in koliko državne podpore želi za tekoče leto, je subvencijski odbor v seji 17. dne t. m. temu ukazu zadostil, in

sprejel predloge dotičnega odseka, kateremu je bil dr. Costa poročevalec. V tej seji je tudi c. k. gozdni nadzornik gosp. Salzer poročal o svojih nasvetih za zboljšanje in povzdigo gozdarstva, posebno za pogozdenje Krasa; odbor je odobril njegove predloge. — Dr. Poklukar je prevzel nalogo podružnici Bohinski, Radoliški in Kranjski gori na znanje dati, da družba kmetijska še enega bika Belanskega plemena za polovico cene (65 gld.) hoče po poti dražbe (licitacije) prodati. — Po nasvetu dotičnega odseka, kateremu je bil dr. Bleiweis poročevalec, dobé zbirko vrtnarskega orodja sledeče ljudske šole na Kranjskem: šola v Trnovem na Notranjskem, v Nadanjem selu, v Planini, v Osilnici, na Ježici in na Jesenicah. — Nekemu županstvu in nekemu vrtnarju, ki sta tudi take zbirke prosila, se vsled subvencijskih načel ni mogla prošnja uslišati.

Razne novice.

— Od Novega mesta, 18. maja. Tudi nam je burja uni teden marsikaj posmodila, pa včerajšnji in današnji mraz nam je še več škodoval; fižol, krompir, buče, turšica in take reči so pozeble. Po rujavo osmojenih Gorjancih se kadi sneg. Pomozi Bog! — Volkovi se zopet klatijo okoli nas. —

— Ves Črnomelj je zarad goveje kuge trdo zaprt.

— Nova pošta je bila napravljena 16. t. m. na Premu, bistriškega okraja na Notranjskem, ki je v zvezi z železniško postajo Kilovče (Kullenberg).

— Iz Kostanjevice 19. maja. Lepi maj je letos res jako žalosten, žalosten posebno za našega kmeta; kajti vzel mu je lepe nade dobre letine. Slana konec aprila je škodovala veliko; za njo je prišla povodenj ter napravila po njivah in travnikih neizmerno škodo; po povodnji pa so nastali jako mrzli dnevi ter nam prinesli sopet morečo slano (mraz). Bila je 17. i 18. t. m. tako huda, da se je po mlakah delal precej debel led. Hvala Bogu, da je zadela le bolj nižave. Pomorila je po večem vse, kar je prej še ostalo. Fižol i krompir sta popolnoma pozebla. Tudi pri rži se kažejo vže nekteri suhi klasi; vendar pa se bode pri tej pokazalo še le po nekterih solnčnih dnevih, je-li škoda velika, ali ne. Govori se, da je bilo po polju Krškem in Brežicah še huje, boje ondi nekteri rž kose, da bodo posadili kaj družega. Vinogradi so po nizkih krajih prvič konec aprila veliko trpeli in včeraj sopet precej; višje ležečim se ne pozna posebno. Sadja: hrušek i jabelk je kazalo jako veliko, sedaj pada raz drevja.

Sploh pa imamo pri nas res čuden prizor pred očmi: nižave so pozebljene in vrh gore gorjanske je popolnoma rajav kakor po zimi, le po sredi jo obdaja lep zelen pas, kojemu slana ni škodovala. Tudi to, da je gora pozebla, je za naše kmete huđ vdarec; vže sedaj zdihujejo, kje bodo dobili žir za prasce. Davek vedno večji, zljajšanja nikacega, letine pa slabe! res žalostno za ubogo ljudstvo. Bog pomozi!

— Nesreča. V Pešti zidajo nov most. Pa prevelika voda je predrla k delavcem in jih zalila; večina njih se je srečno rešila, deset pa jih je konec vzelo.

Razpis učiteljskih služeb:

Na Štajarskem: Na 1. razredni ljudski šoli pri sv. Lenardu, ž. okr. Laškega, se razpisuje učiteljska služba; plače je 500 gold., osebne priloge 60 gold. in prosto stanovanje. Prošnje do 31. maja 1874. l. pri krajnem šolskem svetu pri sv. Lenardu nad Laškim.

Podučiteljski službi. a) na 3. razredni ljudski šoli na Vranskem, b) na 2. razredni ljudski šoli v Doberni (Neuhaus b. Cilli); plače je 300 gld., 60 gld. osebne priloge in prosto stanovanje. Prošnje se oddajajo za a) pri krajnem šolskem svetu na Vranskem (Franz) in za b) pri krajnem šolskem svetu v Doberni do konca maja t. l. — Učiteljski službi. Na 1. razredni lj. šoli pri sv. Petru pri Savini (St. Peter im Santhale), pl. je 400 gld., osebne priloge 60 gld. in prosto stanovanje; prošnje do konca maja pri krajnem šolskem svetu pri sv. Petru v Savini, in 2. pri sv. Jakobu v Dolu, v Galiciji (Galizien), s pl. 500 gld. na leto, z osebno doklado 60 gl. in prostim stanovanjem. Prošnje do krajnega šolskega sveta v Galiciji (Post Cilli.)

Umrli so:

18. maja. Alfonz Knezevič, fotograf, 38 l., za pljučnim oslavljenjem. — Julijana Hočevnar, otrok prižigalca svetilnic, 13 ur, za slabostjo. — Marija Šavs, gostica, 36 l., za srčnim oslavljenjem.

19. maja. Anton Roženkranc, dninar, 59 l., za oslavljenjem moči. — Ernest Špacek, črkost. otrok, 3. l., za prisadom. — Tomaž Koman, goštač, 56 l., za pljučno sušico.

20. maja. Neža Tavčar, delavka, 50 l., za oslavljenjem. — Ferdinand Špan, čevljarski otrok, 3 dni, za oslavljenjem možgan. — Marija Kavčič, zasebnica, 63 l., za pljučno sušico. — Flizabeta Hofmann, žena pisarničnega služabnika, 33 l., za pljučnico. — Florijan Slanovec, dninarski otrok, 20 dni, za božjastjo.

21. maja. Janez Lipovšek, otrok kondukterske vdove, 3 l., za davico.

Eksekutivne dražbe.

27. maja. Bern. Germovšek-ovo iz Liberge (1675 gl.), — 3. Jož. Prelogar-jevo iz Štorja (1010 gl.), obe v Litiji. — 3. Jak. Pavlešič-ovo iz Brezja (350 gl.) v Črnomlju. — 3. Jak. Kocijančič-ovo (875 gl.) v Tržiču. — 3. Št. Adlešič-ovo iz Knežine (437 gl.) v Črnomlju. — 2. Jož. Mahkota-vo iz Zavrstnika (745 gl.), — 2. Ant. Jeriha-vo iz Prežganj (773 gl.), obe v Litiji. — 2. Ane Klemens-ove hiša št. 155 na Starem trgu (34000 gl.) v Ljubljani. — 2. Jož. Kreuzberger-jeve hiše (3200 gl.) v Kranji. — 1. Mart. Ferfila-vo iz Sinidola (185 gl.) v Senožečah.

28. maja 3. Jož. Tomažič-ovo (1300 gl.) v Mokronogu. — 3. Gasp. Špeh-ovo iz Podgore (1233 gl.) v Ložu. — 3. Peter Obreza-vo (1016 gl.), — 3. Jan. Klemenčič-ovo (477 gl.), obe v Litiji. — 3. Jož. Čap-ovo iz Grintovec (90 gl.), 1. Jur. Lipovec-ovo iz Seč (1080 gl.), — 3. Mih. Mlinc-ovo iz Matev (560 gl.), — And. Rom-ovo (580 gl.), vse v Kočevji. — 1. Blaž Kuštar-jevo iz Olševka (3616 gl.) v Kranji.

Denarstvene cene.

21. maja.

	Denar.	Blago.
Državni fondii.		
5% avstrijska papirna renta	69.10	69.20
5% renta v srebru	74.40	74.50
Srečke (lozi) 1854. l.	96.50	97.25
" " 1860. l., celi.	105.25	105.75
" " 1860. l., petinke	110.—	110.25
Premijski listi 1864. l.	133.—	134.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	74.75	75.25
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	76.25
Sedmogradske po 5%	71.75	72.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	980	991
Unionske banke	100.50	101.—
Kreditne akcije	223.50	224.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	860.—	870.—
Anglo-avstr. banke	131.50	131.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	158.50	159.—
Tržaške " 100 " k. d.	—	—
" " 50 " " "	53.50	—
Budenske " 40 gld. a. v.	—	24.00
Salmove " 40 " " "	31.75	32.25
Palfi-jeve " 40 " " "	23.50	21.—
Clary-jeve " 40 " " "	—	27.50
St. Genois " 40 " " "	—	24.—
Windischgrätz-ove " 20 " " "	19.—	20.—
Waldstein-ove " 40 " " "	—	21.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.33	5.34
Napoleonsdor	8.93	8.94
Srebro	105.75	106.—

Telegrafične denarne cene

22. maja.

Papirna renta 69.15. — Srebrna renta 74.35. — 1860letno državno posojilo 105.75. — Bankine akcije 980 — Kreditne akcije 223.50. — London 111.60. — Srebro 105.70. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.92.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	Mernik							
	Pšenice	Rži	Jetmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa	Soršice
v Ljubljani	3.70	2.45	2.10	1.30	2.65	2.50	2.65	2.60
v Kranji	—	—	—	—	—	—	—	—
v Loki	—	—	—	—	—	—	—	—
v Novomestu	4.00	3.00	—	1.30	2.75	2.70	2.75	3.30
v Sodražici	4.35	3.00	2.60	1.40	2.74	—	2.30	—
v Mariboru	3.75	2.70	2.45	1.55	2.75	2.15	2.50	—
v Ptujju	3.63	2.73	2.20	1.50	2.60	2.10	2.45	—
v Celji	4.00	2.25	2.00	1.20	2.60	2.40	2.00	—
v Celovcu	3.60	2.61	2.66	1.42	2.60	2.40	—	—
v Trstu	3.80	2.85	—	—	2.70	—	—	—
v Zagrebu	—	—	—	—	—	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	3.60	2.53	2.08	1.40	2.60	2.35	—	—
na Dunaju	3.98	2.90	2.42	1.55	2.55	—	—	—
v Peštu	4.09	2.71	2.18	—	2.40	—	—	—

Tržna cena:

Reči	Mernik							
	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptujju
Masla funt	0.40	0.48	0.50	0.50	0.45	—	—	—
Špeha "	0.44	0.40	—	—	0.48	0.38	0.40	0.40
Leče mernik	3.30	4.00	—	—	—	—	—	—
Krompirja "	1.50	1.20	2.75	—	1.00	1.20	1.00	1.10
Fižola "	3.25	3.00	—	—	3.20	—	—	—
Sena cent	1.00	1.20	1.40	1.00	1.00	1.50	1.10	2.00
Sem. detelja "	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	—	—	—	—	—	—	—	—
Govedine funt	0.30	0.28	—	—	—	0.31	0.30	0.30
Teletine "	0.31	0.30	—	—	—	0.30	0.32	0.30
Jaje za 10 kr.	7	8	8	—	8	—	—	—

V Trstu: Olje dalmatinsko po 30, najboljšo po 40—46 gld., sladkor 20—21 gld., kava Riv. 45—57, Cejlon po 74 gl., rajž 10—13 gid. cent.

Najlepši, najcenejši
iz železa vlti
spominjki
(monumenti),
krizi za altarje in veliki
krizi za pokopališča,

izgotovi eni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vltite podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u.

mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vходу pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačenimi črkami, kar najhitreje mogoče. Obrisi in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo. (9—12)

